

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

יום י"ג ניסן יומא דהילולא של מרן רבי יוסף קארו מחבר השלחן ערוך וה'בית יוסף' זצוק"ל, ושל מורנו רבי משה אלשיך 'האלשיך הקדוש' זצוק"ל

לימוד 'בית יוסף' ביום ההילולא

הרה"ק בעל ה'ויגד יעקב' מפאפא זצוק"ל היה נוהג ללמוד ב"ג ניסן בספר 'בית יוסף' לכבוד יומא דהילולא של מרן ה'בית יוסף', והיה מספר שגם אביו בעל ה'ערוגות הבשם' זצוק"ל היה נוהג כן.

פעם אחת כשחל ערב פסח בשבת [שאו זמן בדיקת חמץ הוא בליל י"ג ניסן] עמד בעל ה'ערוגות הבשם' שכבר לא היה בצעירותו ובדק את החמץ בכל הבית למשך שעה ארוכה. לאחר מכן כשסיים את עבודתו הקדושה, קרא קריאת שמע, פשט את בגדיו ונכנס למיטתו, ולפתע נזכר כי שכח ללמוד 'בית יוסף' ביום זה. רבנו ז"ל לא חשב פעמיים, ומיד קם ממיטתו והלך ללמוד...

זכות הלימוד בספרי האלשיך הקדוש

בתקופת גזירות ת"ח-ת"ט, התגלה פעם האלשיך הקדוש ליהודי שהתגורר בעיר אחת, והודיע לו שנגזרה גזירת מוות רח"ל, על יהודי עירו, ואם ברצונו להינצל - שייקח את כל אשר לו ויברח עוד באותו לילה מן העיר. והוסיף האלשיך הקדוש ואמר ליהודי בחלום, שלכך הוא קיבל רשות מיוחדת לגלות את אוזנו על הדבר הנורא, מפני שהוא לומד בקביעות את פירוש האלשיך על התורה, ומפרש אותו לרבים ומעודד אחרים שילמדוהו, ובזכות זה זכה היהודי שחייו ניצלו (שם הגדולים להרב חיד"א).

השלחן שקיבל כח מהאלשיך הקדוש

רבינו בעל האלשיך הקדוש היה פעם בחו"ל והתארח בבית יהודי מכניס אורח. אותו בעה"ב הבחין בגודל יראתו ועבודתו של האלשיך הקדוש, והבין שהוא איש קדוש וצדיק, והוא פנה אל האלשיך הקדוש ואמר לו, שהוא רוצה להרוג אותו! כשתמה האלשיך הקדוש על סיבת הדבר, ענה לו אותו בעה"ב: כי כאן באזור שלנו אין שום קברי צדיקים, ואני צריך שיהיה כאן איזה קבר של צדיק... האלשיך הקדוש ניסה לדבר אל לבו ולהסביר לו את חומרת העבירה וגודל העונש של שפיכות דמים, אבל הלה מתעקש ועומד על שלו, הוא חייב להרוג את הרב הקדוש. ביקש ממנו הרב שיתן לו זמן עד הבוקר, והאיש הסכים.

בלילה עשה האלשיך הקדוש שאלת חלום, ואמר לו שהוא מוכרח ליהרג מפני שאותו יהודי מתכוין לכך בתמימות ובכל לבו. ביקש האלשיך הקדוש בשמים עצה מה לעשות, וענו לו, שיגיד לאיש שהשולחן הזה שעליו אכל ולמד יהיה חשוב מהיום כמו קבר של צדיק, ובכל פעם שתהיה לו איזו בקשה יגש אצל השולחן ושם יוכל לפעול כמו אצל קבר צדיק. ואכן בבקר הוא אמר זאת לבעה"ב, וההוא הסכים. ואכן מאותו יום קיבל אותו שלחן כח קדושה כמו קבר צדיק.

המוציא לטעימת הפת ואמר 'גביל לתורי', שביקש להכין את האוכל לשוורים, אין זה נחשב להפסק ואינו צריך לברך שוב המוציא, שהרי זה צורך האכילה. דאמר רב יהודה אמר רב אסור לאדם שייאלק קודם שיתן מאכל לבהמתו שנאמר ונתתו עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת".

מסופר על מרן הגה"ק האדמו"ר בעל ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זצוק"ל ששמע רבות על גודל מדרגת ההכנסת אורחים של הרבי הקדוש רבי ישעיה'לה מקערעסטיר ז"ע ועכ"ז, והשתוקק מאוד להכיר אותו. באחת השנים ב' באדר יומא דהילולא קדישא של הרבי רבי יצחק אייזיק מקאליב ז"ע, באו שניהם להשתטח על הציון הק' בקאליב, ואז הגיעה ההזדמנות למונקאטשער רב' להכיר את רבי ישעיה'לה. אחרי העליה לציון ערך רבי ישעיה'לה טיש לכבוד היארצייט. רבי ישעיה'לה נטל את ידיו לסעודה, ותוך כדי הנטילה הוא הבחין ברבי ממונקאטש. מאחר שהוא לא יכל להפסיק בדבור, עשה ר' ישעיה'לה תנועה עם האצבע שהרבי יבוא וישב לצידו. רבי ישעיה'לה בירך ברכת המוציא, בצע פרוסה מהפת, ו...התחיל להסיר בעזרת הסכין את החלק הקשה מסביב כותקף בשמירת ההלכה ולא ידוע היה כותקף בשמירת ההלכה ולא חת מפני כל. ואכן מיד הוא התחיל למחות ואמר "הפסק, הפסק".

רבי ישעיה'לה לא עשה לדבריו והמשיך להפריד את הקשה מן הרך. כשסיים, קם ממקומו עם פרוסת לחם רכה, ניגש בריצה לקצה השולחן, ונתן את החתיכה לאדם שישב בראש השולחן השני, ומיד חזר למקומו וטעם משארית פרוסת המוציא.

אחרי זה פנה רבי ישעיה'לה לבעל ה'מנחת אלעזר' ואמר לו: "במחילת כבוד תורתו, בזמן שברכתי ברכת המוציא הבחנתי בזקן עני חסר שניינים שיושב מולי. הוא היה נראה כל כך מורעב עד שכמעט פרחה נשמתו. לכן לא יכולתי לטעום מן הפת לפני שנתתי לו את הפרוסה להחיות את נפשו". אז הוא סיים ואמר: אמרו נא, מונקאטשער רב, מה יותר חמור, הפסק או רחמנות? האם זה גרוע מ'גביל לתורי'?"...

מעלת הצדקה -

שיאדם נותן מבלי שייבקשו ממנו

סיפר המגיד שיעור שליט"א: בימי הפורים פגשתי את הרה"צ רבי אהרן דוד רזנבורג שליט"א, בנו הבינו של כ"ק מרן בעל ה'באר יעקב' מנדבורנה זצוק"ל, וביחודי את סכומי הצדקה הרבים שעוברים תחת ידיו, נגשתי אליו ונתתי לו סכום כסף לצדקה, ואמרת לי בחיוך: "צדקה שאדם נותן לך מבלי שתבקש ממנו, חשובה פי עשר מצדקה שאתה צריך לבקש ולהוציא ממנו בכח...".

מיד ענה לי הרה"צ שליט"א: "אתה יודע מי אמר את זה לפניך? רבינו הקדוש רבי אברהם אזולאי בעל ה'חסד לאברהם'".

ה'מופת' של

מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין

בימי השואה כשישיבת מיר ישיבה בשנחאי, חלה פעם אחד הבחורים במחלה אנושה והרופאים לא נתנו לו סיכויים להחלים. מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל אסף את כל בחורי הישיבה לבית הכנסת, פתח גמרא מסכת שבת (בדף היומי שלגמל השבוע - דף לב) וקרא בקול את דברי הגמרא: "תנו רבנן, מי שחלה ונטה למות וכו' אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול, ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים, ואפילו תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצול, שנאמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת וגו', רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך לחובה ואחד לזכות ניצול, שנאמר מליץ אחד מני אלף".

"דבנו של עולם,
בחור זה שעזב
את בית הוריו
בגרמניה ובא
לישיבה עוד מאז
לפני המלחמה,
האם אין לו זכות
אחד מני אלף?!"

כשסיים להקריא את דברי הגמרא פתח את ארון הקודש חזק בדמעות: "דבנו של עולם, בחור זה שעזב את בית הוריו בגרמניה ובא לישיבה עוד מאז לפני המלחמה, האם אין לו זכות אחד מני אלף?!" ואחר כך התחיל באמירת תהלים נרגשת יחד עם כל בני הישיבה. ואכן לאחר התפילה חל שיפור בהרגשתו של הבחור עד שהבריא לגמרי.

אותו בחור הגיע בסופו של דבר לארצות הברית, ושם הוא זכה להעמיד דור ישרים, והיה אחד ממרביצי התורה ברבים.

אמירת 'לחיים' על שתיית מים!

למדנו במס' ברכות (דף מ"א) שחז"ל דרשו על הפסוק 'ארץ חטה ושעורה וגפן וגו' - כל המוקדם בפסוק זה מוקדם לברכה.

כ"ק מרן האדמו"ר בעל ה'לב שמחה' מגור ישב פעם בשמחה משפחתית מוקף בחסידיו, וחילק י"ש לשתית לחיים. כמובן כשהרבי מחלק 'לחיים' רוצים כולם לקבל. נדחפו החסידים ובאו כולם, עד שלא נשאר יותר י"ש. ביקש הרבי להביא מיץ תפוחים והמשיך לחלק 'לחיים' מהמיץ, באמרו שכאן בארץ ישראל אפשר לומר 'לחיים' גם על מים... וכך הוא הסביר:

חז"ל הק' אומרים על הפסוק 'ארץ חטה ושעורה' שכל המוקדם בפסוק זה מוקדם לברכה, אם כן בפסוק הקודם הרי כתוב 'ארץ נחלי מים עיינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר', ואם כן אפשר לברך 'לחיים' גם על מים.

עבור מי חתך רבי ישעיה'לה את החלק הקשה שבלחם?

למדנו במסכת ברכות (דף מ'): "ורב ששת אמר אפילו גביל לתורי נמי אינו צריך לברך [זאת אומרת, מי שהפסיק בין

מגנזי החכמה

ר' אייזל חריף זצ"ל ראה פעם בערב פסח את גביר העיירה שהיה ידוע כקמצן גדול, עומד בערב פסח ומנער את כיסו בהקפדה רבה שלא ישתיר בהם חלילה פירור חמץ. נענה ר' אייזל ואמר לו: ר' איד, על פי דין אינך חייב לבדוק את כסיך, שכן החיוב לבדוק אינו אלא 'עד מקום שידו מגעת', ואילו היד שלך אינה מגעת עד הכיס...

פתחתי את ה'חסד לאברהם' ונפעמתי מדבריו הקדושים, והחלטתי שבימים אלה בהם בני ישראל נתבעים ונותנים מעות צדקה עבור קמחא דפסחא, יש לפרסם את דבריו הקדושים. וכך הוא כותב (מעין ב' נהר כ'): **"ידע כי הצדקה שנותן אדם מדעתו ומרצונו בלב שלם יש בה סגולה להצילו מדינה של גיהנם, אמנם הצדקה שאדם נותן דרך גאווה להתכבד או דרך בושה שאם לא יתן יתבייש מאחרים שיתנו - יש בו כח להצילו ממיתה משונה אבל אין בו כח להצילו מדינה של גיהנם..."**

כל דכפין ייתי ויפסח

מזן הגאון הקדוש רבי חיים עוזר גרוזיניסקי זצ"ל רבה של

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

שאלה:

בדף היומי השבוע (דף כה ע"ב) למדנו: "הדלקת נר בשבת חובה". ורצינו לשאול ב' שאלות בהלכות הדלקת הנרות:

א. המנהג הוא כפי שכתב הרמ"א (בהלכות שבת סימן רסג סעיף א) שאם שכחה האשה להדליק פעם אחת נרות שבת עליה להוסיף מכאן ואילך בכל שבת נר נוסף בתורת קנס. מה הדין אם האשה אינה נמצאת בבית, כגון שהיא יולדת וכדו', והבעל שכח להדליק, האם יש לו איזה קנס מכאן ואילך?

ב. מנהג בני אשכנז לברך על הדלקת הנרות רק לאחר ההדלקה, כי בשעת הברכה היא מקבלת שבת וממילא אסור לה יותר להדליק נרות. מה הדין באשה ששכחה וטעתה ובירכה קודם ההדלקה, האם מותר לה כעת להדליק?

תשובה שהתקבלה מאת הגאון האדיר מגדולי פוסקי דורנו רבי משה שאול קליין שליט"א רב שכונת אור החיים בבני ברק:

שאלה א' - מסתבר שאם שכח הבעל לא קנסוהו על זה, דמילתא דלא שכיחא היא שיהא מוטל עליו מצות הדלקת הנרות. ומכל מקום נראה שיעשה קצת קנס, כגון ארבעה שבועות להדליק נר נוסף.

שאלה ב' - מסתבר שמנהג אשכנז הנ"ל אינו אלא דין לכתחילה, אבל אם בירכה כבר יכולה להדליק את הנרות.

בהזדמנות זו נוסף כאן הלכה אקטואלית בענין זה **מאת מרן הגאון האדיר פוסק הדור בעל שבט הלוי זצוק"ל** [שנסתלק מעמנו לשמי מרום בליל הפסח שנת תשע"ה] (ע"פ הנדפס בקובץ מבית לוי ח"א):

אשה שלא הדליקה נרות מאונס, כגון שהיתה צריכה להיות בבידוד ולא היו לה נרות, או שהשעון עמד מלכת וכשהבחינו בזה כבר היה אחרי השקיעה וכדו', אינה צריכה להוסיף נרות.

מיני מתיקה

הגמרא אומרת במסכת סוטה דף כ"א: 'תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא'. ולכאורה צריך להבין למה באמת מגינה התורה בזמן שלא עוסקים בה?

וחשבתי לומר בחמלת השם עלי ובסייעתא דשמייא, כי יהודי העוסק בתורה גם אם כרגע הוא אינו יושב ולומד בתורה, ההתנהגות שלו אחרת, התנהגות של בן תורה, 'תורה דיגער יוד' [-יהודי של תורה], האכילה שלו היא אכילה לצורך לימוד תורה, השינה שלו היא כדי שיהיה לו כח ללמוד תורה, וכיוצא בזה. וממילא פשוט הדבר שהתורה מגינה עליו גם בשעה שאינו עוסק בה.

מקולמוסם של הקוראים

מכתב

מאת הרב החסיד רבי הערשל כ"ץ שליט"א משב"ק ונאמן ביתו של כ"ק מרן האדמו"ר בעל הישועות משה' מויז'ניץ זצוקלה"ה

לכבוד ידידי החשוב הרב הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

קבלתי את העלוני 'מתיקות הדף היומי' ומאד נהניתי. זכרתי ממך ביום ההילולא רבתי של רבינו [בעל הישועות משה] זי"ע, ובודאי ימליץ טוב עליך, ותזכה להגדיל תורה ולהאדירה ולעשות רצון קדשו להרבות בשיעורי תורה, ובמיוחד השיעורים שלך שהמוני אנשים שומעים את השיעור מדי יום ביומו, והנך מוסיף בכל יום מעניני דיומא בדברים מתוקים מדבש ונופת צופים. בחסדי השי"ת קבלת מתנה מן השמים בפה מפיק מרגליות, ותזכה עוד רבות בשנים ללמוד וללמד ולהכניס על ידי השיעורים אהבת תורה לאלפי השומעים.

אספר לך סיפור מרבנו זי"ע שכבר ספרתי אותו בקהילתנו. במושב זקנים כאן בויזניץ היה שיעור בגמרא על ידי מגיד שיעור קבוע, אך המגיד שיעור התחיל לחסר, והוא היה מגיע פעם כן ופעם לא. התחילו העסקנים לארגן ולחפש מגיד שיעור אחר שיבוא ללמד במקומו, עד שמצאו תלמיד חכם אחד מתאים למלא את מקומו, ובאו וסיפרו להרבי זי"ע שמהיום מתחיל ללמד המגיד שיעור החדש. היה זה יום חמישי בשבוע, וכידוע הרבי זי"ע קיבל על עצמו בכל יום חמישי תענית דיבור, ופתאום קורא לי הרבי זי"ע בפעמון, ונותן לי פתק לקרוא. אני מסתכל ורואה שהרבי כתב שם, שלפני שהמגיד שיעור החדש הולך ללמד, ילכו קודם אל המגיד שיעור הקודם לשאול אותו שוב אם הוא רוצה להמשיך וללמד, ולא לקרוא למגיד שיעור החדש אלא אחרי שישאלו אותו, בכדי שלא לבייש אותו ח"ו...

למרות כל עבודתו הקדושה, ובמיוחד ביום חמישי שאז היה לו סדר יום מיוחד, והיה סגור ולא דיבר כלום, בכל זאת לא יכל לעבור לסדר היום אם ח"ו יגרמו בושה ועגמת נפש למגיד שיעור הקודם!

מנאי ידידך עוז
הערשיל כץ משב"ק

אם מלך בשר ודם מודיע לעבדו שהוא רוצה להשתמש באחד מהכלים שלו, האם לא יזהר אותו עבד וישמור על הכלי שלא יתלכך וירחץ אותו היטב שיהיה נקי ומבריק. קל וחומר בן בנו של קל וחומר כשהקב"ה בחר בפניו ולשונו שנודה לו ונהללו בהם, מי זה לא יתן אל לבו לשמור עליהם, 'לזיזרה לבתי טמאם... ולשמור לפיו מחסום מַצְבֵּר דבר אשר לא כתורת ה', ולשמורה בקדושה וטהרה" (אלשיך הק' פרשת תצוה כה, לא).

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

לתרומות, להנצחות ולכל ענין אחר בנוגע לגיליון: 054-847-0661

עמידה
לחיים
וזמנים

שילוח הפסח
לכל יעד

הדפסה
בנימוח מושלם

עיתון
ועיתון

נתיבת הנהגה
מופצת

ש. ברגר
היהלום שבספר

עימוד
העלון
בחסות

info@sh-berger.com | דוא"ל: 052-7633923